

Motion till riksdagen 2009/10:U236

av Finn Bengtsson och Annicka Engblom (m)

Medlemskap i Nato

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av förutsättningarna för svenskt medlemskap i Nato.

Motivering

Vi väckte under föregående riksdagsår en likalydande motion som den nu aktuella, baserat på vår bedömning att Sverige är moget för att ansöka om medlemskap i Nato. Utskottet avslög vårt yrkande utan att närmare kommentera detta, annat än möjligen med den allmänna hänvisningen till att Sverige är militärt alliansfritt.

Samtidigt betonade utskottet redan då att en ny administration i USA kan fördjupa de transatlantiska relationerna på säkerhetspolitikens område. Utskottet konstaterade vidare att det fanns ett positivt strategiskt partnerskap mellan EU och Nato, att hot mot vår säkerhet bäst kan avvärjas i gemenskap och att det är Sverige självt som definierar den närmare innebörden av den militära alliansfriheten.

Nu är den dagsaktuella situationen sådan att USA med en ny administration har agerat för att aktivt blidka tidigare kyligare relationer med Ryssland och Natos danske ordförande öppnade i ett offentligt meddelande den 18 september 2009 för att Nato även kan tänka sig ett partnerskap med Ryssland!

I detta läge, och mot bakgrund av utskottets tidigare ställningstagande, förefaller det oss i det närmaste orimligt att vidhålla åsikten att Sverige som snart ett av få länder ska fortsätta att avhålla sig från att vara medlemmar i Nato. Vi för därför i denna motion fram samma yrkande som förra året, särskilt med hänvisning till den dagsaktuella och tydliga förändring för vad ett ännu vidare partnerskap för fred i världen ett Natomedlemskap nu skulle komma att innebära.

Fel! Okänt namn på

Historisk bakgrund

Nato är en förkortning för ”North Atlantic Treaty Organization” och utgör en internationell militär allians som består av stater i Nordamerika och Europa. Organisationen bildades i början av kalla kriget, och dess medlemmar är förbundna att militärt stödja varandra vid anfall från någon utomstående part. Grunden för Nato är den så kallade Atlantpakten (North Atlantic Treaty), som är ett avtal undertecknat den 4 april 1949 om kollektivt försvar av de europeiska staterna Belgien, Danmark, Frankrike, Island, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Norge, Portugal och Storbritannien samt de nordamerikanska staterna USA och Kanada. Själva organisationen Nato bildades två år senare för att praktiskt organisera Atlantpaktens beslut om ett kollektivt försvar.

Det operativa befälet har en ”Supreme Allied Commander Europe”, som alltid är en amerikansk general eller amiral. Sedan 2006 har general Bantz J. Craddock innehaft posten. Dagens ytterligare 25 länder förutom USA (se nedan) är mycket aktiva medlemsstater som inte är tysta vid alliansens förhandlingsbord. De utgör således knappast ”marionetter” till USA, vilket bland annat blir uppenbart av att även om målen som formulerades i Atlantpakten inte har ändrats genom åren, då fördraget förblivit oförändrat sedan 1949, så har Natos uppgifter kommit att ändras genom de förändrade säkerhetspolitiska lägena och de har anpassats därefter under sådana förhandlingar.

Senare tillkomna medlemmar i Nato utgör Grekland och Turkiet (1952), Västtyskland och sedan Tyskland (1955), Spanien (1982), Ungern, Polen och Tjeckien (1999) samt Bulgarien, Estland, Lettland, Litauen, Rumänien, Slovakien och Slovenien (2004). Sedan april 2008 är Albanien och Kroatien inbjudna till Nato, och även flera Ryska randstater kan på sikt komma att bli Natomedlemmar. Men ännu är diskussionen inte aktuell för Sverige. I detta sammanhang ska då också noteras att Natos utvidgningspolitik drivs mycket aktivt av flertalet allierade och inte är en ensam ambition för USA.

Sveriges försvar har inlett en gigantisk förändring från ett invasionsförsvar mot ett insatsförsvar. Denna förändring i sig ställer större krav än tidigare på att ha allierade vid ett eventuellt angrepp på vårt land. Även om inte detta scenario förefaller rimligt i närtid, så kan ett sådant hot när det nya försvaret är fullt utbyggt inte med den skyndsamhet som krävs enkelt medföra en omställning till att försvara hela landets territorium såsom det tidigare försvaret syftade till. Kriget i Georgien visade med all önskvärd tydlighet att en snabb mobilisering av försvaret vid ett motsvarande angrepp på vårt land i praktiken skulle vara omöjligt att uppnå i Sverige idag. Den nuvarande alliansregeringen har därför också gjort vissa viktiga justeringar i vår försvarspolitik för att snabbare kunna mobilisera vårt försvar, men även med den nuvarande budgeten för försvaret är det inte rimligt att vi ensamma kan stå starka för att kunna mobilisera snabbt nog mot en fiende. Därför blir vår fortsatta militära alliansfrihet i dagens närmanden mellan Nato och Ryssland snarast ett hot mot vår egen säkerhet om vi fortsatt väljer att stå utanför.

Frågan om att ansluta sig till Nato har hela tiden efter Berlinmurens fall och slutet på det kalla kriget varit aktuell ur säkerhetssynvinkel och ekonomisk synvinkel för Sverige. Socialdemokraterna är hårdnackade motståndare

mot detta av snarare sentimentala än rationella skäl. När vi ser vilka andra länder som redan utgör det nya Natos underlag och står på tur för att ansluta sig, blir tveksamheten till att dela försvarsbördan och öka säkerheten med en stor kollektiv militärallians ännu mer obegriplig. De huvudsakliga tidigare motiven för att, som det hette, ”vi ska stå alliansfria i fred för att kunna vara neutrala i krig” gäller helt enkelt inte i dagens säkerhetspolitik. Tvärtom är de motiv som idag torgförs för att stå utanför en säkerhetsmässigt tryggare och ekonomiskt mer rationell försvarsallians som Nato huvudsakligen argument som utgår från vad som anses vara berättigade ryska krav och synpunkter på alliansens framtida medlemskrets än Natoalliansens egna önskemål. Argument som dessa för snarare tankarna tillbaka till det kalla krigets lyckligtvis svunna blocktänkande om en Sovjetstats rätt till en egen säkerhetspolitisk sfär jämte den fria västvärldens dito. När nu USA och Nato tillsammans öppnar för bättre relationer med Ryssland på det säkerhetspolitiska området förefaller ett envist svenskt motstånd mot delaktighet i denna öppning från Natos sida genom att även Sverige ansluter sig till försvarsalliansen som en ohållbar position för framtiden.

Förslag

Det vore önskvärt att alla partier i Sveriges riksdag var överens innan vi ansöker om ett medlemskap i Nato. Men med den nuvarande oppositionens fortsatt obändiga ovilja mot detta, parat med dess ej omprövade och alltmer ihåliga argument för varför vi skulle stå utanför, riskerar vi en sämre säkerhetspolitisk situation till ett högre ekonomiskt pris än om vi ansöker om medlemskap i Natoalliansen.

Därtill skulle vi kunna bli ett av de mycket aktiva alliansländerna kring det förhandlingsbord där internationell säkerhets- och försvarspolitik kanske har sin viktigaste arena för att finna till och med ett partnerskap med Ryssland i en kanske inte alltför avlägsen framtid.

Detta förslag grundat på ovanstående motiv vill vi att riksdagen ger regeringen tillkänna.

Stockholm den 15 september 2009

Finn Bengtsson (m)

Annicka Engblom (m)